

Beszámoló a Magyar Újságírók Országos Szövetsége 2020. évi költségvetési előirányzatainak teljesítéséről (szöveges kiegészítés a mellékelt táblázatokhoz)

Előterjesztő: **Hargitai Miklós** elnök

A 2020-as év minden tekintetben rendkívüli esztendő volt a MÚOSZ életében. Az egész évet meghatározta a koronavírus-járvány, illetve a járványhelyzetből adódó válság kezelése. Az évet az irodapiaci és egyéb krízisek ellenére sikerült a gazdasági egyensúly felborulása nélkül végigcsinálni, így változatlanul az a helyzet, ami a jelen elnökség 2017-es hivatalba lépése óta mindig: **a MÚOSZ-nak adóssága, kifizetetlen számlája, hitel- vagy adótartozása nincs, nem szorul külső anyagi segítségre.**

Ezen a ponton indokoltnak tartom a visszatekintést a ciklus elejére, ahonnan elindultunk. Nem kürtöltük világgá, de akik az előző küldöttgyűlésnek is tagjai voltak, azok tudják: **2017 februárjában**, a legutóbbi küldöttgyűlés időpontjában **a MÚOSZ kasszája nem egyszerűen üres volt, de** – adótartozás, a jogszabályi előírás szerint is kötelezően a számlán tartandó irodabérleti kauciók hiánya és az arra az évre érkező tagdíjbevételek legalább 80 százalékanak elköltése miatt nagyon jelentős összeg, **minimálisan 26 millió forint hiányzott belőle.** Közgazdasági értelemben a MÚOSZ-nak az új elnökség hivatalba lépésekor azonnal fizetőképtelenséget kellett volna jelentenie, ennek összes következményével. Ehelyett egy olyan mélyreható válságkezelést választottunk, amely átfogóan érintette a MÚOSZ szerződéseit, tevékenységeit és munkavállalóit.

Mindazon feszültségek, amelyek az előző ciklus utolsó időszakát és valamilyen mértékben a tisztújítás légkörét is meghatározták, jelentős részben a válságkezeléssel kényszerűen együtt járó érdeksérelmekből adódtak.

A küldöttgyűlés döntése alapján minden olyan tevékenységet megszüntettünk, amely nem kapcsolódik közvetlenül az alaptevékenységhez, és veszteséget okoz. Emiatt ért véget a MÚOSZ-ban az újságíróképzés (megjegyzendő: a piaci folyamatok is ebbe az irányba mutattak, amit igazol, hogy amikor 2019-ben újra meghirdettük a képzést, sem a jelentkezők létszáma, sem a minősége nem tette lehetővé az újraindítást).

Ebbe a problémakörbe tartozik Tihany is, amelynek gazdasági fenntarthatósága folyamatosan kérdéses volt (és amelynek értékesítése a színpalak mögött már az előző vezetés idején is komolyan fölmerült, ugyanezen okokból). **A válságkezelésnek része volt a tihanyi üdültetés újragondolása is, de sem a foglalási lehetőség kiterjesztésével, sem a foglaltság 90 százalék fölé növelésével, sem az árak emelésével nem lehetett elérni, hogy az üdülő gazdálkodása ne legyen veszteséges. Erről nem csak a számlák tanúskodnak egyértelműen, hanem az éves beszámolókhöz csatolt ellenőrző bizottsági jelentések is: mindegyikben szerepel, hogy Tihany veszteséget termel, és hogy ez a helyzet a MÚOSZ gazdasági egyensúlyát fenyegeti.**

A válságkezelés olyan értelemben sikeres volt, hogy MÚOSZ gazdálkodása a ciklus során mindvégig egyensúlyban maradt – ilyen időszak nagyon régen fordult elő utoljára a szervezet életében. Ennek az egyensúlynak azonban ára volt: kisebb stáb, kevesebb rendezvény, takarékosabb működés (beleértve azt is, hogy a küldöttgyűlés által megszavazott elnöki tiszteletdíj mindvégig a MÚOSZ kasszájában maradt, és az elnökség sem vett igénybe semmilyen térítést – a takarékoskodást ugyanis magunkon kezdtük).

Közben pedig néhány területen érdemi előrelépésre is sor került. **A taglétszám csökkenése a ciklus végére megállt, sőt – sok-sok év után először –, a tavalyi évben több mint 200 fős bővülésre is sor került.** A Független Médiaközponttal együttműködve elindult egy olyan programsorozat,

amellyel sikerült a fiatalabb újságíró-generációt is megszólítani (az említett létszámbővülés részben ebből a körből érkezett). **A MÚOSZ közéleti súlya érezhetően nőtt: a média és a külvilág számára ismét fontos lett a szervezet véleménye (ide értve a teljes kormányfüggetlen sajtót, az Európai Unió intézményeit, a külképviselőket stb.)** Az elmúlt négy évben húsznál több nagykövettel találkoztam a MÚOSZ és a magyar sajtó ügyeiben; fogadtunk egy lengyel, egy török és egy kínai sajtódelegációt – első kézből információkat szerezve az illiberális rendszerek médiapolitikájáról –, részt vettünk a Sargentini jelentés és a jogállamiság-jelentés médiafejezetének összeállításában, és csatlakoztunk három olyan panaszbeadványhoz – kétszer a Klubrádió és a Mérték Médiaelemző Műhely mellett, a harmadik alkalommal pedig Donáth Anna EP-képviselővel közösen -, amely az Európai Bizottság versenyjogi főigazgatóságánál indult a közmédia piactorzító magatartása, a kormányközeli sajtó állami reklámok útján történő illegális finanszírozása és a KESMA létrehozása, valamint a Médiahatóság elfogult - és a Klubrádió szempontjából súlyosan diszkriminatív - frekvenciadöntései miatt. (Tájékoztatásul: a versenyjogi főigazgatósága nem szokott érdemben foglalkozni olyan panaszbeadványokkal, amelyek nem valamely érintett piaci szereplőtől érkeznek – ugyanakkor az ilyen panaszokhoz történő csatlakozásnak a jelen hazai viszonyok között komoly kockázata lehet. Ezekben az ügyekben – érintettként - a Klubrádió bizonyult a legbátrabb piaci szereplőnek. A MÚOSZ pedig kezdeményezőként állt bele annak a két panaszbeadványnak az elindításába, amelyek már az én elnökségem alatt születtek meg.)

A Klubrádióra külön is szeretnék kitérni, mert az elmúlt négy év során rengeteg formában és fórumon igyekeztük felhívni az európai közvélemény figyelmét az utolsó magyarországi kormányfüggetlen közéleti adó megpróbáltatásaira. E törekvés jegyében tavaly ősszel küldtünk egy-egy panaszlevelet Ursula von der Leyennek, a Bizottság elnökének, és Margrethe Vestagernek, a versenyügyekért is felelős bizottsági alelnöknek a Klubrádiót érintő panaszok ignorálását kifogásolva, az érdemi vizsgálat megkezdését és a haladéktalan tájékoztatást sürgetve (ezekhez az Európai Újságíró Szövetség is csatlakozott). A frekvenciadöntés nyomán küldtünk egy reagáló levelet – a TASZ-szal és a Civil Liberties Union for Europe-pal együtt – az Európai Bizottságnak, amelyben a Klubrádió és a Civil Rádió esetén levezetve bemutattuk, hogy miért sokkal súlyosabb a helyzet a magyar médiában még annál is, amit a Magyarországgal foglalkozó jogállamiság-jelentés tartalmaz. A fentiekén túl magyar és más tagállamokbeli EP-képviselők révén folyamatosan igyekszünk nyomást helyezni a Bizottságra a magyar médiahelyzet mielőbbi vizsgálata érdekében. Szolidaritásunk jeleként pedig a MÚOSZ-honlap nyitóoldaláról közvetlenül elérhető a Klubrádió online adása.

Új díjakat alapítottunk – Magyar Sajtódíj, Európánkért díj, Földes Anna interjúdíj –, amelyek néhány év alatt komoly respektusra tettek szert. A legidősebb MÚOSZ-generáció elismerésére létrehoztuk a Vastoll díjat. Állásfoglalásainkkal folyamatosan reagáltunk a hazai médiaviszonyok alakulására; ezek az állásfoglalások a sajtó számára vonatkoztatási ponttá váltak. Segítséget ajánlottunk illetve nyújtottunk minden bajba jutott szerkesztőségnek, az egykori Magyar Nemzettől az Index/Telexig, az átmenetileg fedél nélkül maradt kollégák számára munkateret biztosítottunk. Az elnöki szobákat is megnyitottunk a szakma és a teljes tagság előtt. A székházba bármely tagunk bejöhet dolgozni, talál asztalt, internetkapcsolatos számítógépet – és ezt a lehetőséget számos esetben MÚOSZ-tagsággal nem rendelkező újságírók számára is biztosítottuk. A pénzügyi adminisztrációt elektronikus alapokra helyeztük, ez évente több milliós megtakarítást jelent a korábbi csekkes rendszerhez képest. Szakmai együttműködést építettünk ki a Főszerkesztők Fórumával, a lapkiadók egyesületével és alkalmi, de visszatérő jelleggel a kormányhoz közelebb álló sajtószakmai szervezetekkel is. Létrehoztuk a szakosztályi programok rendszeres támogatását, a vidéki újságíró kollégák budapesti szálláslehetőségét finanszírozó rendszert, illetve a tagi jogsegélyszolgálatot.

Aki ma beüti az internetes keresőbe a MÚOSZ nevet, ezeket az ügyeket fogja megtalálni; ezek viszik a hírünket a világban.

Mindezen pozitív folyamatokat a járvány és az irodapiaci válság súlyosan érintette. A járvány előtt az irodaháznak szinte minden szabad négyzetméterét bérbe adtuk, ám a járványidőszakban a bérlők egy része távozott, az alagsori étterem hónapokra bezárt, és szinte az összes megmaradt bérlőnk díjcsökkentést kért. Emiatt már tavaly is csökkent a bérletidíj-bevétel, idén pedig a visszaesés várhatóan a bérleti díjak mintegy 50 százalékát érinti, miközben az irodaház fenntartási költségei alig változtak. Ezért is üdvözlendő, hogy a kezdetektől hiányzó felújítási alapot az előző küldöttgyűlés átmenetileg 10 millió forinttal feltöltötte, és hogy megfogalmazódott a szándék egy jelentősebb felújítási alap képzésére is.

A bevételeink és kiadásaink egyenlege évek óta ugyanazt a képet mutatja: az amortizáció veszteségként jelentkezik - ez az az összeg, amelynek meg kellene jelennie a egy tartalékalapban az ingatlanok felújítására félretéve.

A tagdíjakhoz egy megjegyzés: a mérleg mindig az adott beszámolási időszakban ténylegesen befolyt tagdíjbevételek összege, de nem kizárólag az adott évre – esetünkben 2020-ra szóló – tagdíj, mert minden évben vannak, akik régebből elmaradt tagdíjakat fizetnek be visszatérőként. A 2019-es bevételt az akkor érvényben lévő kedvezményes visszatérési lehetőség („amnesztia”) növelte meg.

Szakosztályi programokra tavaly a szokásosnál kevesebbet költöttünk – ennek fő oka a járvánnyal kapcsolatos korlátozások sora volt.

A Sajtófotó Kiállítást – Bánkuti András és Szigeti Tamás áldozatos munkája nyomán – pozitív szaldóval zárta a MÚOSZ (hatalmas eredmény az is, hogy a járványhelyzet ellenére sikerült megrendezni a kiállítást).

A vállalkozói kiadások csökkenése elsődlegesen a tihanyi üdülő zárva tartásához kapcsolható. A tihanyi üdülő értékesítésével kapcsolatos kiadás az ügyvédi költség, a közjegyző, valamint a meghirdetés és a pályáztatás költsége.

Nemzetközi tagdíjak

A korábbi (még az előző elnökségek időszakában keletkezett) tagdíjfizetési elmaradásainkkal kapcsolatos okok miatt nem terveztünk és nem is fizettünk a 2020. évre nemzetközi tagdíjat.

Oktatási tevékenység

2020-ban a klasszikus újságíróképzés a Bálint György Újságíró Akadémián változatlanul szünetelt, a fotóriporter képzés viszont, elsősorban Szarka Klárának köszönhetően nagy sikerrel folytatódott, kismértékben pozitív szaldó mellett (vagyis továbbra is teljesítette a küldöttgyűlés azon elvárását, hogy ne generáljon veszteséget).

Szakmai, szakosztályi rendezvények

A szakosztályi támogatás a járványhelyzet körülményei miatt eseti döntésekkel, korlátozott körben folytatódott.

Választott testületek

Az elnökség az előírt rendben, havi gyakorisággal (a szokásos nyári szünettel) ülésezett. Az év során a járványhelyzet miatt megteremtettük az elnökség és a küldöttgyűlés online ülésezésének

technikai és szabályozási kereteit. Fenntartjuk tagságunkat a sajtószakmai társszervezetekkel közösen üzemeltetett etikai fórumban, a Média Önszabályozó Testületben (MÖT) is.

Rendezvények

A MÚOSZ két kulcsrendezvénye változatlanul a Sajtófotó Kiállítás és a március 15-i (a hagyományoknak megfelelően általában március 14-én megtartott) Sajtónap. A Sajtófotó Kiállítás megrendezését a járványhelyzet megnehezítette, de nem lehetetlenítette el. A Sajtónap megrendezésétől viszont egymás után kétszer is el kellett tekinteni az első és a harmadik járványhullám miatt.

Ingatlanhasznosítás, bérbeadás

A MÚOSZ vagyona két nagy értékű ingatlanban, a Vörösmarty utcai székházban és a tihanyi üdülőben testesült meg. Az ingatlanok kedvezőtlen adottságai miatt nehezen elérhető cél, hogy az épületek ki tudják termelni a fenntartás-üzemeltetés és az amortizáció költségeit (a két ingatlan együttes értékcsökkenése éves szinten meghaladja a 25 millió forintot). Ez az elvárás a Vörösmarty utcai székház esetében csak jelentős kompromisszumok árán, az épület nagyobbik részének bérbeadása útján közelíthető meg „békeidőben”, de járványidőszakban, irodapiaci válság idején erre sincs reális lehetőség. Ez a felismerés vezette a küldöttgyűlést akkor, amikor döntést hozott a tihanyi ingatlan értékesítéséről, és megfogalmazta a szándékot arra, hogy a bevételt más, jövedelmezőbb formában kell befektetni. **A leköszönő elnökség és a küldöttgyűlés egybeesengő, határozatokban is megfogalmazott szándéka volt, hogy a tihanyi üdülő vételárának befektetéséről már a tisztújítás után hivatalba lépő, új összetételű elnökség és küldöttgyűlés döntsön, a tagság véleményének kikérésével, a befektetési lehetőségek megpályáztatása és az elérhető hozamok megismerése után.** A vételár, 900 millió forint jelenleg teljes egészében a MÚOSZ bankszámláján van.

Működési kiadások

A szervezet működésével/működtetésével kapcsolatos kiadások érdemben nem változtak 2019-hez képest.